

Josipa Vitlić, OŠ oca Petra Perice, Makarska, Republika Hrvatska
Marijana Curić, OŠ Stjepana Radića, Metković, Republika Hrvatska

IZRAŽAVANJE GLAZBOM I UZ GLAZBU

Tijekom šk. g. 2020./2021. učenici iz nekoliko hrvatskih škola sudjelovali su u međunarodnom eTwinning projektu *Pjesme, igre i plesovi – od tradicijskog do suvremenog* kroz koji su spoznavali tradicijsku i suvremenu glazbu različitim pristupima i metodama rada. U projektu je aktivno sudjelovalo desetak zemalja. Na početku projekta provedena je anketa koja je dala uvid u odnos prema glazbi i glazbene preferencije učenika i učitelja. Sudjelovanjem na projektu, postignuta je suradnja osnovnih škola i glazbenih škola te suradnja učenika različite dobi kroz koju smo učili jedni od drugih te tako pokazali da glazba, igra i ples ne poznaju političke granice te da pripadaju iskonskim potrebama čovjeka.

Ciljevi ovog projekta su vezani za aktivno doprinošenje očuvanju i prijenosu kulturne baštine, razvijanja glazbenog ukusa i potrebe za glazbom koja će pozitivno utjecati na ozračje i širu zajednicu. Provedbom projekta, svakom je učeniku omogućen emocionalno-socijalni razvoj i poticaj na aktivno bavljenje glazbom te podizanje svjesnosti o poštivanju kulture drugih naroda. Učenici su uz mentoriranje učitelja istraživali i uspoređivali igre koje su se nekada davno igrale s današnjim, suvremenim, otkrivajući ih kroz razgovore sa svojim roditeljima i starijima. Istražili su i običaje i novogodišnja čestitanja u svojim zemljama i različitim krajevima RH te povijesnu i religijsku povezanost. Slušali su različite žanrove glazbe, izražavali se pokretom, crtežom i sviranjem. Učenici su sudjelovali i u timskom radu na internacionalnoj razini te surađujući određivali glazbeno-izražajne sastavnice zadanih skladbi, pjevali, plesali, promatrali, prepoznavali, uspoređivali i bilježili rezultate svog istraživanja. Uz pomoć svojih učitelja služili su se digitalnim umnim mapama, Mentimetrom i Canvom za odgovore na pitanja i unos ključnih pojmova kao povratne informacije. Učenici su se upoznali i susretali na videokonferencijama i online festivalu na kojima su zajedno sa svojim učiteljima predstavljali aktivnosti.

Na kraju projekta provedeno je istraživanje iz kojega smo doznali kako su učenici doživjeli projekt te koliko su se vještine, kompetencije i preferencije promijenile u odnosu na inicijalno stanje na početku školske godine.

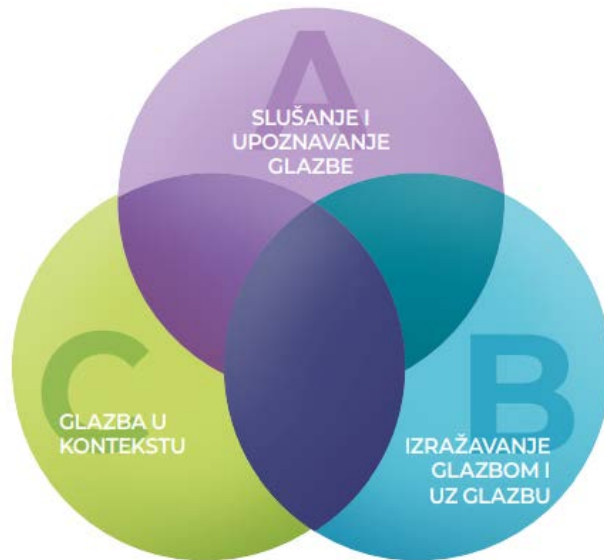
KLJUČNE RIJEČI: eTwinning, igra, tradicija, suvremenost, istraživanje

Uvod

Tijekom šk. g. 2020. /2021. učenici iz više hrvatskih škola sudjelovali su u međunarodnom eTwinning projektu Pjesme, igre i plesovi – od tradicijskog do suvremenog tijekom kojeg su osvijestili svoju i europsku tradicijsku glazbu, igre i plesove. U projektu je aktivno sudjelovalo desetak zemalja s oko četrdeset učitelja i njihovih učenika. Provedbom projekta, svakom je učeniku omogućen emocionalno-socijalni razvoj i poticaj na aktivno bavljenje glazbom te podizanje svjesnosti o poštivanju kulture i religije drugih naroda. Učenici su imali priliku surađivati s drugim sudionicima projekta te zajedno sa svojim učiteljima predstavljati svoje radove na videokonferencijama i festivalima glazbe .

Teorijski pristup problemu

Kurikulum predmeta Glazbena kultura sastoji se od slijedećih domena: Slušanje i upoznavanje glazbe, Izražavanje glazbom i uz glazbu i Glazba u kontekstu. Oni su međusobno povezani i isprepliću se. Ciljevi ovog projekta vezani su za aktivno doprinošenje očuvanja i prijenosa kulturne baštine, razvijanja glazbenog ukusa i potrebe za glazbom koja će pozitivno utjecati na ozračje i širu zajednicu, učenje o raznolikosti kultura, religija i običaja te širenje znanja i vještina slušanjem, analizom i stvaranjem suvremene glazbe. Aktivnim slušanjem glazbe učenici su upoznali različite stilove i žanrove glazbe, izvodili su glazbu pjevanjem, sviranjem i pokretom, a razmjennom iskustava upoznali su glazbu i kulturu više europskih naroda. Tijekom provedbe projekta korištene su različite metode rada.

Domene predmetnog kurikulumu Glazbene kulture

Projektne aktivnosti planirane su prema ishodima, obuhvaćaju sve tri domene predmetnog kurikulumu i prilagođene su uzrastu učenika sudionika projekta. Višekratnim slušanjem određenih skladbi učenici su poticani na zapamćivanje skladbi, na izražavanje pokretom i glasom, na likovno izražavanje i analizu glazbeno - izražajnih sastavnica. Sudjelovali su u zajedničkom izvođenju glazbe te su sa svojim učiteljima razvijali usklađenost u glasovnom izražavanju. Spontano druženje s pjesmom i glazbenim i suvremenim igrama nije se događalo samo u učionici. Radost muziciranja širila se školskim prostorijama, školskim vrtom i igralištem pa i gradom, na Ljetnoj sceni te putem organiziranih videokonferencija. U nastavku su predstavljena iskustva učenika 1.d razreda OŠ Stjepana Radića iz Metkovića i učenika 3.b razreda OŠ oca Petra Perice Makarska. Učenici su se upoznali s tradicijskim zavičajnim pjesmama te su sa svojom učiteljicama izabrali pjesmu *Na Neretvu misečina pala* i naučili je pjevati. Kod suvremene dječje glazbe uživali su u pjesmi *Životinjski glasovi* oponašajući glasanje životinja. Izrazili su dojmove o pjesmama ostalih učenika -izvođača nakon slušanja njihovih audio i zvučnih snimki. Što ti se sviđjelo i zašto? Po završetku ovih aktivnosti provedena je refleksija učitelja koja je pokazala veliku zastupljenost sudjelovanja u spomenutim aktivnostima.

TRADITIONAL SONGS - REFLECTION OF TEACHERS

16 Responses 01:46 Average time to complete Active Status

1. Name and surname, country.

16 Responses

Latest Responses
 "Gursel Ağmaz/Turkey"
 "Zeynep Çelik Soysal"
 "Münevver Çakır Ertekin"

2.

I chose one or more songs and processed them with students belonging to my country. / Izabrao/zabrala sam jednu ili više pjesama i obradio/ obradila ih s učenicima koje pripadaju mojoj zemlji.

• Yes. 16
 • No. 0
 • Maybe. 0

3. My students participated in the performance of at least one traditional song that belongs to our homeland. / Moji učenici su sudjelovali u izvođenju barem jedne tradicijske pjesme koja pripada našem zavičaju.

• Yes, they sang. 8
 • Yes, they played. 0
 • They did, and they sang and t... 8
 • They neither sang nor played. 0

4. During the performance of the song songs, the students actively participated in the work and looked forward to the activities. / Tijekom izvođenja pjesme /pjesama učenici su aktivno sudjelovali u radu i veselili su se aktivnostima.

• Yes, they are. 16
 • No, they aren't. 0
 • Maybe, I am not sure. 0
 • Most are but some students a... 0

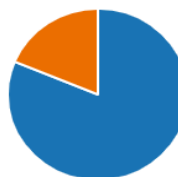
5. Did you listen to the traditional songs of other students participating in the project with your students?

• Yes. 14
 • No. 1
 • We listened to something. We... 1

6. My students participated in the evaluation of the songs of other students participating in the project by expressing the impression of some of the songs. / Moji učenici su sudjelovali u evaluaciji pjesama drugih učenika sudionika u projektu tako što su izrazili doživljaj neke od pjesama.

• Yes. 13
 • No. 3

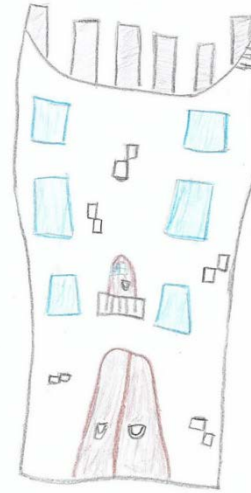

Članovi obitelji bili su aktivno uključeni u aktivnosti intervjuiranja od strane svih učenika sudionika projekta. Razgovarali su međusobno o igrama koje su se igrale u davna vremena te su njihovi roditelji, bake i djedovi predstavljali neke njima drage igre koje su naučili u svom djetinjstvu. Snimili su svoje razgovore, opisali igre i podijelili na Twinspaceu. Imali su mogućnost "lajka" na radove ostalih sudionika projekta. U školi su na satovima glazbenog igrali igre naših predaka. Učitelji i učenici pridružili su se raspravi na forumu na pitanje "Kakvo povijesno značenje ima igra/igre koje ste istraživali?" Učenica Katja Tutavac, 1.d r., istražila je,

predstavila i ilustrirala priču U kralja Norina kroz koju su učenici doznali o životu i djelovanju kralja Norina na našim prostorima te o tome kako su imena naseljenih mjesta dobila ime.

Once upon a time there lived a king of Norin. He was very ugly and hairy. He did not let anyone see him. His head looked like a pig's, his legs were donkey's, and his ears were like goats'.

He lived in the tower of Norin.

Once a week a barber would come to him to shave him. After shaving, the king would have the barber executed so as not to tell anyone how ugly the king was.

The kingdom ran out of barbers, so the king was shaved by young men. So it was the turn of a young man who had a wise mother. She baked a cake with her milk and told her son to offer him a cake when he shaved the king. That's what the young man did. King Norin ate the young man's cake and became his brother by milk. And he couldn't execute him. He let him go on the condition that he not say a word to anyone about his appearance.

The young man kept his word and did not tell anyone alive what the king looked like. He only whispered the truth to the earth from time to time. Where the young man had discovered the secret, a reed sprouted. When she grew up, the children played with that reed device. When the children blew into them, they sang: *In king Norin's pig's head, donkey's legs, goat's ears!*

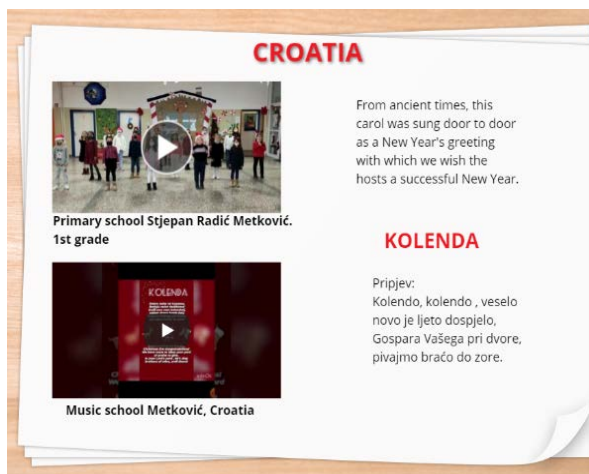

And king Norin hears a song. He immediately jumped into the river. Where they saw him jump, they named the place Vid. The river in which he dived was named Norin. The place where the bloody wanted to go out was called Krvavac, and where he tried to crawl Opuzen. He disappeared into the sea. Nothing of it remained except the song *In king Norin's!*

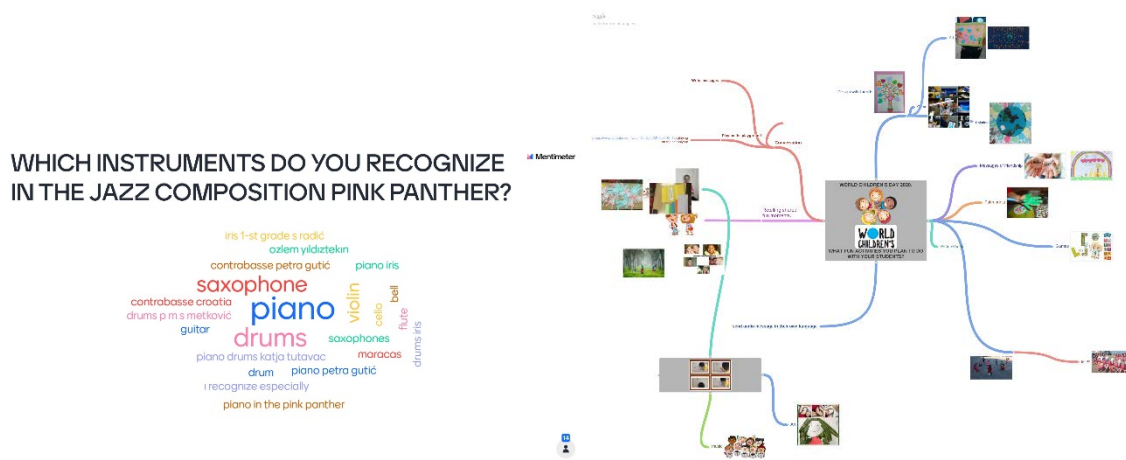
Uz tradicijske igre, na nastavi Tjelesne i zdravstvene kulture učenici se upoznaju i sa suvremenim igrama. Imali su priliku usporediti ih s tradicijskim i iskazati svoja razmišljanja koja su predstavljena Vennovim dijagramima.

Posebno su zanimljiva bila istraživanja učenika o načinima novogodišnjih čestitanja, učenje kolendi i razmjena radosnih iskustava na novogodišnjoj videokonferenciji upriličenoj putem Zoom platforme gdje su učenici imali priliku biti izvođači, a u isto vrijeme i slušatelji - publika ostalim učenicima sudionicima. Opuštenost, jedna lijepa radost zajedništva, prihvaćanje različitosti religija i kultura, razvijanje i otkrivanje talenata i još mnoge vrijednosti i vještine. Sve aktivnosti usustavljene su i predstavljene pomoću web alata Vimeo. Interaktivna slika u Thinglinku skriva pjesmu Zvončići na više stranih jezika. Učitelji su putem foruma razmijenili znanja i iskustva o povezanosti novogodišnjih običaja s religijom. U e- knjigu uvrštene su sve novogodišnje aktivnosti sudionika projekta.

Timski rad učenika miješanih zemalja realiziran je u području slušanja i upoznavanja glazbe, analize glazbeno - izražajnih sastavnica, izražavanja pokretom, glasom, crtežom, sviranjem uz korištenje određenih web alata. Učitelji su vodili svoje učenike u realizaciji aktivnosti koje su obuhvaćale i prepoznavanje instrumenata, uspoređivanje glazbenih djela, izvođenje glazbenih igara, odnosno poticale su i razvoj glazbenog ukusa, talenta i kritičkog mišljenja. Kroz primjer popularne glazbe Afrika, (Kiša), u izvođenju glazbenog sastava Perpetuum Jazzille, osvijestili su dinamiku oponašanjem kiše. Više puta u projektu korištene su digitalne umne mape za razmjenu ideja, planiranje i predstavljanje, a kod učenika za dobivanje povratne informacije.

Slušali su primjere dalmatinskog klapskog alcapella pjevanja i plesnu izvedbu Nijemog kola kako bi osvijestili kulturnu baštinu zaštićenu UNESCO-m. Na satovima Likovne kulture crtali su narodnu nošnju, prema promatranju i plesni pokret. Posebno zadovoljstvo svim učenicima jest

stvaralaštvo. Izradili su instrumente koje su koristili u sviranju i uz pomoć učitelja osmislili su himnu svog razreda koju su izveli tijekom videokonferencije povodom Europa Day.

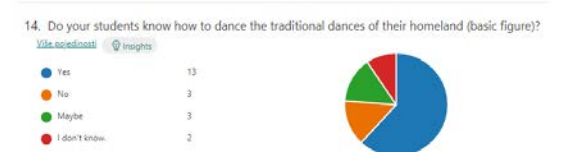
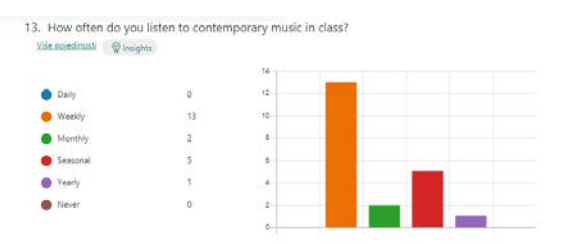
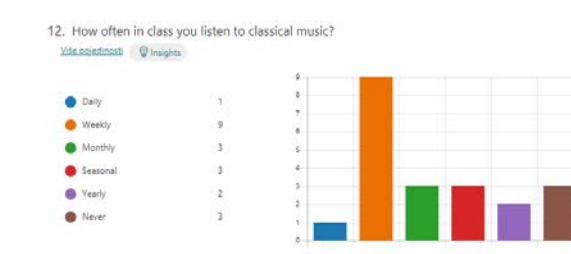
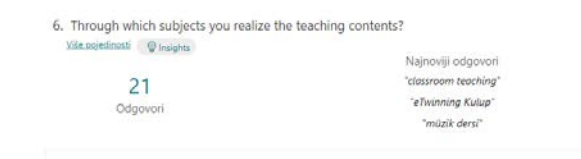
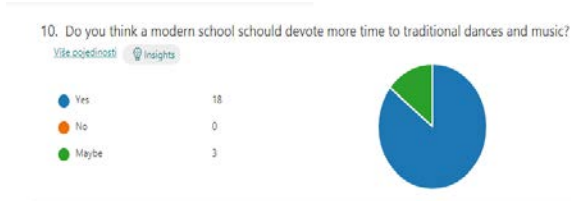
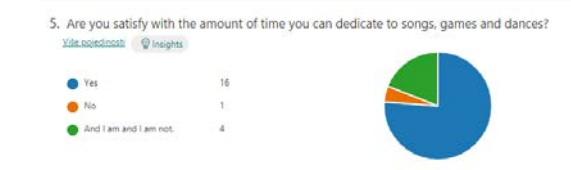
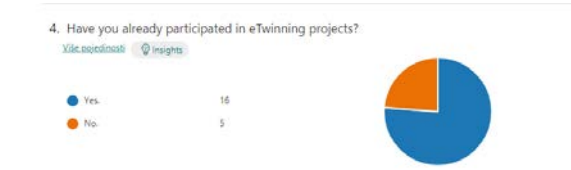
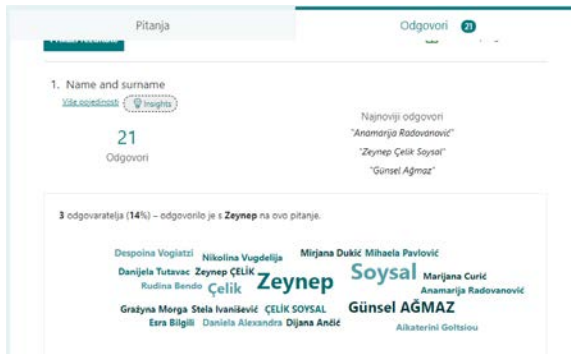

U 3.b razredu OŠ oca Petra Perice iz Makarske, učenici su osim tradicijskih pjesama *Diridonda* i *Lipo moje makarsko more*, upoznavali na zanimljiv način i klasičnu, popularnu, jazz i filmsku glazbu te se izražavali pokretom, crtom i bojom. Ovim projektom se željelo pokazati kako postoje univerzalne vrijednosti u glazbi, posebice u klasičnoj (primjerice *Četiri godišnja doba* Antonia Vivaldija) te specifične različitosti u tradicijskoj glazbi pojedinih naroda. Upoznavajući različite žanrove, učenici su verbalizirali svoje dojmove i preferencije. Po završetku svih aktivnosti radilo se samovrednovanje učenika.

Metodološki okvir istraživanja

Na početku projekta provedeno je inicijalno ispitivanje učitelja o dosadašnjim iskustvima sudjelovanja u eTwinning projektima, zadovoljstvu o količini vremena koje mogu posvetiti pjesmama, igrama i plesovima, zastupljenosti predmeta kroz koje učitelji namjeravaju ostvariti projektne aktivnosti, samoprocjeni svojih sposobnosti za provođenje projektnih sadržaja i uživanja u glazbi, broju tjednih sati nastave glazbene kulture, navikama slušanja glazbe u razredu i poznavanja tradicijske glazbe i igara te uključenosti učenika u izvannastavne aktivnosti povezane s glazbom.

Primjeri rezultata inicijalnog ispitivanja:

15. Can they state which are the traditional dances of their homeland?

[Više pojedinosti](#) [Insights](#)

Yes	13
No	0
Partially	8

17. List some games that your students enjoy playing.

[Više pojedinosti](#) [Insights](#)

21
Odgovori

Najnoviji odgovori

"music chairs"
"Ankara game airs, spinning top, tug of war"
"Muzik ayunlari,Ritm ayunlari"

16. Do students know the traditional music of their homeland?

[Više pojedinosti](#) [Insights](#)

Yes	14
No	0
Partially	7

10 odgovaratelja (48%) – odgovorilo je s **games** na ovo pitanje.

18. Are your students involved in some extracurricular activities related to music? If they are included, state in which.

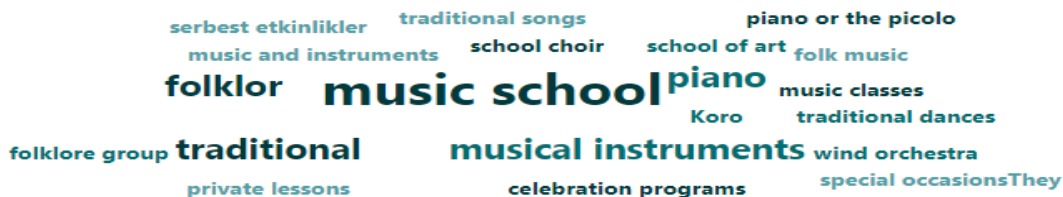
[Više pojedinosti](#) [Insights](#)

21
Odgovori

Najnoviji odgovori

"ballet"
"Yes eTwinning projects"
"Koro ,enstruman"

3 odgovaratelja (14%) – odgovorilo je s **music school** na ovo pitanje.

Po završetku projekta, provedeno je anketiranje roditelja i učitelja, a učenici su sintetizirali naučeno putem kvizova i online igara načinjenih upravo za ovaj projekt. Rezultati ispitivanja mišljenja učitelja su pokazala da su s radošću sudjelovali u ovom projektu te su projekt ocijenili visokom ocjenom.

Na pitanja jesu li odabrali jednu ili više pjesama koje pripadaju njihovoj zemlji te jesu li naučili više o glazbi i drugim kulturama odgovorilo je 17 učitelja iz 10 zemalja pozitivnim odgovorom. Isto tako 100% su zadovoljni projektnim aktivnosti i suradnjom među partnerskim školama. Što je potvrdilo i opći dojam autora projekta da je suradnja bila izvrsna. 94% učitelja potvrđuje da su učenici uživali u projektnim aktivnostima. Preferencije u pogledu glazbenih žanrova i aktivnosti vezanih u tradiciju su se pokazale podijeljenima, što se moglo i očekivati. Tako da na pitanje Koja tema vam se sviđela vezano za tradiciju, 58,8 % ispitanika odgovorilo je da je to upravo tradicijska glazba, 29,4% tradicijski plesovi, a tradicijske igre 11,7%. Na pitanje koja

Vam se tema najviše svidjela vezano za suvremenu glazbu, mišljenja su bila podijeljena: 35,2% je reklo popularna glazba, 29,4% filmska glazba, 23,5 klasična glazba i 11,7% je odabralo jazz glazbu. Sam projekt je od strane učitelja ocijenjen ocjenom 4,94 na skali od 1 do 5.

Stavovi roditelja ispitala su se anketom u kojoj je prevladavajuća metoda bila likertova ljestvica od 1 do 5. Na pitanje jesu li pratili projektne aktivnosti, 75% roditelja je odgovorilo da jesu u potpunosti, a 12,5% da su pratili jako puno. Procjena roditelja koliko su pomagali svome djetetu u projektnim aktivnostima je također bila u visokom postotku (71,4% u cijelosti, 17,2% jako puno) što možda ukazuje da su projektne aktivnosti ili bile prezahtjevne za djecu ili su i roditelji pokazali visok interes za ponuđene aktivnosti. 77% roditelja je usko surađivalo s učiteljem tijekom projekta. Prema anketi, 90% roditelja procjenjuje da je dijete s radošću sudjelovalo u projektu, a 10% odgovaraju možda. Roditelji su ocijenili projekt ocjenom 4,88. Zanimljive su i procjene roditelja u čemu je njihovo dijete napredovalo odnosno unaprijedilo svoje kompetencije. Čak 90 % roditelja smatra da njegovo dijete pjeva melodijski točnije u odnosu na ranije. 97% roditelja smatra da je dijete zavoljelo zavičajnu glazbu i glazbu drugih naroda. 95% roditelja smatra da dijete izražava osjećaje i dojmove o pjesmama i skladbama koje je slušao tijekom projekta. 85% roditelja primjećuje da je dijete postalo slobodnije u samostalnom ili grupnom izražavanju. 84% roditelja drži da su projektne aktivnosti doprinijele stvaranju pozitivnog ozračja i novim prijateljstvima.

Rezultati i diskusija

Projekt je vrlo ambiciozno zamišljen s mnoštvom aktivnosti strukturiranim po mjesecima. Većina aktivnosti se i provela među svim aktivnim partnerima. Jedan broj partnera ostao je po strani kao promatrač ne uzimajući udjela u aktivnosti. Trebalo bi smisliti način kako te projektne partnere osnažiti u budućim aktivnostima.

Rezultati ankete roditelja i učitelja navode na pomisao da su potrebni ovakvi projekti u školama da bi djeca učila o svojoj kulturnoj baštini, zavoljela je i čuvala od zaborava te o kulturi i tradiciji drugih naroda navikavši se na različitost učila se o toleranciji.

Igra, pjesma i ples su prirodne aktivnosti u odgoju i obrazovanju djece, nepravedno zanemarene u školama. Djeca uživaju u tim aktivnosti, razvijaju svoja jezična, glazbena, motorička umijeća, socijaliziraju se i uče ponašati na društvenim mrežama, videokonferencijama, nastupima uživo...

Izlažući svoje radove, dobivaju potvrdu da je važno to što su radili te tako jača njihovo samopoštovanje i samopouzdanje u javnim nastupima, a i motivacija za nastavak ovakvog oblika učenja.

Kao potvrda dobro organiziranog projekta s ostvarenim ishodima te izvrsnim ozračjem puno govori nastavak suradnje među većinom partnera kroz nove oblike suradnje i u vidu novih projektnih aktivnosti.

Projekt je vrednovan i nagrađen nacionalnim i europskim oznakama kvalitete rada koju je dobilo trinaest učitelja sudionika projekta. Nagrađeni su i učenici nagrađenih učitelja.

European Quality Label

Josipa Vitlic
OS oca Petra Perice, Hrvatska

is awarded with the European Quality Label
Za projekt:

**PJESME, IGRE I PLESOVI-OD TRADICIJSKOG DO
SUVREMENOG**

28.10.2021

Antonija Glabović
Antonija Glabović
Nacionalna služba za podršku
Hrvatska

Santi Scimca
Santi Scimca
Central Support Service
Inicijativne škole

 Twining

 Erasmus+